

Datum

2 juni 2023

Onderwerp

VNG inbreng debat Bouwregelgeving 8 juni

Geachte woordvoerders bouwen en wonen van de vaste Kamercommissie Binnenlandse Zaken,

U heeft 8 juni uw debat bouwregelgeving. Graag geeft de VNG namens gemeenten vier punten aan u mee.

1. Behoud maatwerk-instrument in de Omgevingswet

Wij hebben van het ministerie vernomen dat de “Verzamelwijziging Bbl diverse onderwerpen, december 2022” wordt voorgehangen. VNG steunt die keuze om uw Kamer in de gelegenheid te stellen daar een mening over te kunnen vormen.

Er worden in de verzamelwijziging een aantal inhoudelijke beleidskeuzes gemaakt. Zo is een inperking van lokaal maatwerk, niet te beschouwen als een technische wijziging van ondergeschikte aard, die geen gevolgen zou hebben voor de fysieke leefomgeving. In het Bbl is de mogelijkheid voor gemeenten opgenomen om in het omgevingsplan strengere normen (binnen een bandbreedte) op te nemen voor BENG (Bijna Energie Neutrale Gebouwen) en MPG (Milieuprestatie gebouwen). VNG ontvangt nadrukkelijk signalen dat het wenselijk is dit instrument te behouden. Voor de markt ook een belangrijk punt, zeker voor de koplopers, die graag willen innoveren.

- Wij verzoeken u te vragen waarom de spelregels moeten veranderen en of dit met betrokken stakeholders is besproken en draagvlak heeft, ook tegen de achtergrond van de Omgevingswet.

2. Samenwerking met koepels bij onderzoeksagenda functioneren stelsel bouwregelgeving

Op agendapunt 2: staat de lijst van vragen en antwoorden over de beleidsdoorlichting van artikel 4.2 van de Rijksbegroting BZK.

Om meer inzicht te krijgen in de doeltreffendheid en doelmatigheid en het functioneren van het stelsel van bouwregelgeving neemt de minister de aanbeveling over om een onderzoeksagenda op te stellen. De onderzoeken die daaruit voortvloeien zullen aan uw Kamer worden aangeboden (antwoord vraag 14).

De VNG juicht een dergelijk onderzoek toe. Een herijking van het Bouwbesluit 2012/Bbl is nodig op inhoud, na bijna 12 jaar.

We willen u op voorhand meegeven dat in het Bbl elementen dienen te worden toegevoegd of aangepast, zoals bijvoorbeeld:

- Klimaat adaptief (vanuit bodem en water sturend) en natuurinclusief bouwen;
- Circulair en *biobased* bouwen, daaronder inbegrepen het afbouwen van de afvalstromen;
- Energietransitie en de gevolgen op brandveiligheid (waterstof in woningen/batterijen in woningen i.v.m. zonnepanelen);
- Integrale toegankelijkheid van gebouwen;
- Verduurzaming gebouwvoorraad kent geen plicht, behalve label C kantoren (is nu vooral verleiden om te isoleren);
- Afstemmen gebouwvoorraad op de vergrijzing (bv. brand flatgebouw);
- Niveau van eisen gerelateerd aan 'flexibel' bouwen (kwaliteitseisen aan tijdelijke gebouwen zijn lager dan permanente gebouwen) of herbestemming van gebouwen. Alsook de eisen van particulier opdrachtgeverschap.

Daarnaast moet ook gekeken worden naar de complexiteit. Denkt u bijvoorbeeld aan de kwaliteit en basisvoorwaarden in de systematiek van de voorschriften in het Bbl zoals het niveau waarop de voorschriften worden gegeven (bouwwerk/ruimte/scheidingsconstructie/constructieonderdeel/installatie; en dus niet product).

Daarnaast moet fundamenteel worden nagedacht of de introductie van het verbouwniveau 2012 in Bouwbesluit niet leidt tot gebouwen van een onvoldoende kwaliteit, gelet op het duurzaamheidsvraagstuk en het energiegebruik.

Bij samenwerking op bouwregelgeving past een consequente (inter)departementale afstemming met VNG/IPO/UvW. De gezamenlijke overheden hebben baat bij een gedeeld beeld van benodigde wijzigingen van de wetten en regels en/of de werking van het stelsel. Om vervolgens samen keuzes te maken (bv. in tranches). Dat geldt voor zowel het Bbl alsook de onderliggende NEN normen. Afspraken zijn zeer gewenst over 'wanneer wordt wat opgepakt'.

3. Samenwerking met koepels bij reguliere wijzigingen bouwregels

De VNG wil eerder in het proces, nog voor de gang naar de overlegplatformen of stakeholders-overleggen al mee kunnen denken met BZK, samen met de koepels. Een aantal vragen (vraag 5 t/m 9 en 11) van de *'Lijst van vragen en antwoorden over de beleidsdoorlichting van artikel 4.2 van de Rijksbegroting BZK'* betreffen vragen over het proces van de totstandkoming van wijzigingen van de bouwregelgeving.

1. De Juridisch Technische Commissie (JTC) en het Overlegplatform Bouwregelgeving (OPB) worden genoemd. Aan wijzigingen van de bouwregelgeving ligt in het algemeen een onderzoeksrapport van deskundigen ten grondslag met daarin een onderbouwing van de wijziging en de keuze voor bepaalde eisen. Het zou onze sterke voorkeur hebben dat de koepels reeds betrokken zijn bij de beleidskeuzes die leiden tot zo'n onderzoek. Dit is op dit moment nog geen standaard-werkwijze.
2. Bij iedere substantiële wijziging van de bouwregelgeving worden de financiële effecten in kaart gebracht voor bedrijven, burgers en overheden. Dit laatste is regelmatig punt van discussie. In de afgelopen jaren zijn gemeenten wel belast geraakt met de toezicht en handhaving op allerlei deelterreinen maar is er onvoldoende financiële compensatie geweest wat tot problemen kan leiden, bijvoorbeeld bij de aanpak van brandonveilige

gevels. De gemeenten lopen nu al tegen de grenzen aan van hun vermogen om goed toezicht en handhaving op te kunnen pakken. De invoering van de Omgevingswet/Wkb versterkt dit effect. Recent zijn VNG en Vereniging Bouw en woningtoezicht hierover in gesprek gekomen met het departement en na de zomer wordt het overleg voortgezet.

3. Het toevoegen van onafhankelijke inbreng van wetenschappers zou eerder in de beleidsvoornemens al moeten plaatsvinden in een driehoek “ministerie-koepels-onafhankelijke wetenschap”. Versterken overheden samenwerking verdient prioriteit.

4. Kies voor milieuvriendelijk en duurzaam isoleren

Agendapunt 4 is het rapport ‘Evaluatie werkpraktijk gespoten PUR-isolatie’. Het is erg belangrijk dat mensen hun woning met een gerust hart kunnen laten isoleren, in de wetenschap dat hun woning en zichzelf er beter van worden.

- Wij vragen ons af of er rekening is gehouden met circulariteit in de gebouwde omgeving. Immers, isolatiekorrels of -vlokken zijn makkelijker herbruikbaar in tegenstelling tot gespoten Porschuim als bepaalde woningen/gebouwen ooit gesloopt gaan worden. Daar zou nu al over nagedacht moeten worden en met de industrie/producenten in overleg moeten worden getreden.
- In het geval gespoten Porschuim wel gebruikt blijft worden in de bestaande bouwvoorraad dan moet:
 - de VNG vooraf betrokken worden, omdat bewoners een beroep op de handhavende bevoegdheid van de gemeente kunnen gaan doen zoals uit de brief blijkt.
 - als er een taak bijkomt bij gemeenten dan is overleg met VNG nodig inclusief een financieel onderzoek/impact-analyse en een realistische financiële compensatie voor gemeenten.

dat natuurlijk wel veilig en gezond gebeuren voor werknemers én de leefomgeving. Naast PUR zelf zijn er risico's te verwachten omdat in veel kruipruimten van woningen van voor 1994 leidingen of leidingisolatie met asbestaanwezig zijn. Daar zit vooral een zorg als particulieren wel gaan isoleren, maar (on)bewust niet voor asbestverwijdering kiezen. Dit is ook een punt van aandacht bij het aardgasvrij maken van oudere wijken. Ook kan spelen dat sommige oudere wijken gasleidingen kunnen hebben die kunnen roesten met alle risico's van dien aard.